

Relacja ze Spotkania „Rzemiosło w źródle archiwalnym”

26 września 2018 r. w siedzibie Archiwum Państwowego w Kielcach przy ul. Kusocińskiego 57, odbyło się „Spotkanie ze źródłem archiwalnym”. Jego tematem było „**Rzemiosło w źródle archiwalnym**”. Spotkanie poprowadziły: dyrektor Archiwum Państwowego w Kielcach Wiesława Rutkowska i dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach dr hab. Beata Wojciechowska prof. UJK. Wydarzenie objęte zostało patronatem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018.

Po przywitaniu gości przez organizatorów spotkania, jako pierwszy zabrał głos **dr Radosław Kubicki** (Instytut Polityki Międzynarodowej i Bezpieczeństwa UJK). Podjął tematykę „*Cechów w życiu politycznym i społecznym polskich miast w dobie I Rzeczypospolitej - ze szczególnym uwzględnieniem przypadku Opatowa*”. Prelegent przedstawił zgromadzonym stan badań nad rzemiosłem w XVI-XIX wieku w Opatowie. Zaprezentował i omówił zagadnienie na podstawie zestawień liczebności rzemieślników chrześcijan i Żydów. Stan ich zmieniał się na przestrzeni lat. W pewnym okresie rzemiosła prowadzone były w większości przez chrześcijan, w innym zrównywały się z ilością prowadzoną przez Żydów, by ostatecznie w XIX w. uwidocznić zdecydowaną dominację tych ostatnich. Prelegent zwrócił uwagę na potrzebę przeprowadzenia szerokich badań w tym zakresie, aby móc dokładnie określić zarówno statystyki, jak i przyczyny, które miały wpływ na stan rzemiosła w ww. okresie w dawnej Polsce.

Następnie **dr Lech Frączek** (Lelowskie Towarzystwo Historyczno-Kulturalne) zaprezentował gościom spotkania „*Źródła do historii rzemiosła w okresie rozbiorowym*”. Przedstawił je na podstawie źródeł pisanych oraz zabytków, którymi były oryginalne tłoki pieczętne i tzw. „gwoździe pamiątkowe” z nazwiskami rzemieślników. Prelegent podkreślił, że informacje na temat rzemiosła znajdują się w źródłach, zarówno cechów, organizacji rzemieślniczych, ale także akt stanu cywilnego, dokumentach urzędowych i wielu innych. Podczas wystąpienia zgromadzeni zapoznali się osobiście z oryginalnymi dokumentami specjalnie udostępnionymi na spotkanie przez „Towarzystwo Miłośników Historii Szczekocin i okolic”. Mogli poznać ich treść, dotknąć oryginałów sporządzonych w niektórych przypadkach w trzech językach. Stowarzyszenie reprezentowali: Joanna Bożek - Dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Szczekocinach i Andrzej Orliński ze Szczekocińskiej Izby Regionalnej przy wspomnianej bibliotece. Dr Lech Frączek urozmaicił ponadto spotkanie udostępniając gościom oprawione kolorowe kopie cyfrowe ciekawych źródeł związanych z rzemiosłem. Na zakończenie wydarzenia wszyscy obecni mogli własnoręcznie odcisnąć pieczęć z oryginalnych tłoków pieczętnych na otrzymanej pamiątkowej karcie pocztowej.

Kolejnym referentem był **dr Krzysztof Karbownik** (Muzeum Wsi Kieleckiej). Omówił on temat „*Zabawkarstwa ludowego Kielecczyny jako przykładu lokalnego rzemiosła "dodatkowego" na podstawie zasobu muzealnego Muzeum Wsi Kieleckiej*”. W swoim wystąpieniu podkreślił, iż odnośnie podjętego przez niego tematu dotyczącego zabawkarstwa powstało niewiele prac badawczych, a w czasach współczesnych twórców oryginalnych zabawek jest już niewielu. Podkreślił również, że potrzeba dogłębnego opracowania tej tematyki nadal jest aktualna. Dr Krzysztof Karbownik uświadomił obecnym, jak ważnym elementem naszych wspomnień są zabawki. Dzięki pamięci o nich wracamy w bez troskie dziecięce chwile. Zabawkarstwo ludowe towarzyszyło ludzkości od wieków, tworząc niezapomniane wzory. Nawiązując do przygotowanej przez siebie prezentowanej w archiwum wystawy, zwrócił uwagę na unikalność jej eksponatów wytwarzanych w warsztatach. Wraz ze współpracownikami z Muzeum Wsi Kieleckiej, prelegent odtworzył wygląd takiego warsztatu ludowego na specjalnie przygotowanej wystawie, eksponując także jego wyposażenie i wykorzystując do tego celu użyczone na spotkanie zbiory muzealiów Muzeum Wsi Kieleckiej.

Anna Rogowska (Archiwum Państwowe w Kielcach) za pomocą prezentacji multimedialnej przedstawiła przybyłym „*Materiały źródłowe do rzemiosła w Kielcach w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*”. Materiały te dotyczyły okresu międzywojennego i doskonale wpisały się w uzupełnienie chronologii wystąpień prelegentów. W trakcie wystąpienia przedstawiła źródła dokumentujące statystykę kieleckiego rzemiosła i lokalizację warsztatów. Odtworzyła wnętrza przykładowych warsztatów piekarniczych i fryzjerskich na podstawie kilku zachowanych protokołów sanitarnych, a na podstawie akt nadzoru nad organizacjami gospodarczymi przedstawiła niektóre aspekty działalności

kieleckich cechów np.: Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego. Swoje wystąpienie autorka uzupełniała wynikami własnych badań dotyczących między innymi rozmieszczenia warsztatów rzemieślniczych na terenie miasta, zwracając uwagę na dominację rzemieślników żydowskich w centrum miasta, a chrześcijańskich na jego obrzeżach. Prezentację dokumentów uzupełniły wizerunki odcisków tłoków pieczętnych niektórych cechów oraz prezentacja załączonych do akt osobowych rzemieślników ozdobnych świadectw czeladniczych i fotografii.

Po wystąpieniach prelegentów odbyła się dyskusja nad przedstawionymi zagadnieniami, która po zakończeniu spotkania przeniosła się do kularów, gdzie przy kawie i herbacie goście i prelegenci wymieniali swoje spostrzeżenia.

Do zwiedzania dostępne będą dwie wystawy: **„Tworzywo żywe - rzemiosła drewniane na dawnej wsi kieleckiej”** opracowana przez **dr Krzysztofa Karbownika** (Muzeum Wsi Kieleckiej) oraz **„Rzemiosło w zbiorach Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach”**, przygotowana przez **Elżbietę Woźniczkę i Ewę Lewicką** (Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach).

Czynny był punkt informacyjny „Archiwa Rodzinne”, przy którym będzie można zasięgnąć porady jak gromadzić i jak zadbać o prywatne zbiory rodzinne. Czynne było również stoisko wydawnicze z książkami Księgarni „Światowid” w Kielcach, przy którym można było zapoznać się i zakupić wybrane przez siebie pozycje.